

Ang Digmaang Susunod

Sinulat Ni
L. MAGSARILI

Isang bagay na lubhang nakapupukaw ng loob ang pangyayaring gayong katatapos pa lamang ng digmaang itinuturing na lalong pinaka-malupit sa lahat ay pinag-usapan na ang susunod naman, na, ayon sa taya ay magiging higit na masidhi kay sa lalong pinaka-malupit.

Aywan kung ano ang pinagbatayan ng ilang may loob na mahihina na nag-aakalang ang susunod na digmaan ay "digmaan ng mga atomic". Kung ito raw ay natuklasan ng Estados Unidos ay di maaaring di-matuklasan din ng iba namang bansa, ng Rusya sa halimbawa. Nguni't kami'y hindi naniniwala. Higit sa lahat ng bansa, ang Estados Unidos ay siyang lalong nag-aangkin ng budhing makatao at siya na rin ang unang iiwas, kung saka-sakali, sa isang digmaang ang gagamiting sandata ay katulad ng napilitan niyang gamitin sa kaaway na buhong at maka-hayop.

Hindi rin kami naniniwala na ang digmaan ay magiging pandaigdig na naman. Manapa, sumiklab man iyan, ay magiging pang-isang panig na lamang ng sinukob. Maaari nga, dili ang hindi, na mapasangkot na naman ang maraming bansa, nguni't hindi na magiging katulad ng nakaraan, at ang mga bansang mapapasangkot na rin ang gagawa ng lahat ng paraan upang mapisan sa isang tipak na panig ang larangan ng paghahamok. Ang tanging aabot sa malawak na saklaw ay ang buntot na karaniwang hila-hila ng alin pa mang digmaan at iya'y ang naukol sa mga suliraning pangkabuhayan ng mga hayon at ng mga tao.

Kung pag-uukulan natin ng matining na pag-aaral ang sali-salimuot na mga pangyayaring lumalantad sa ating panamdang pagkarakang matapos ang huling digmaang pandaigdig ay mauwi sa dalawa ang maaaring maging uri ng digmaang susunod. Ang una ay maaaring tawaging digmaan ng mga lahi at iya'y magbubuhay sa pagbabangon ng maliliit na bayang sa mula't mula pa'y sinakop na ng mga bansang may sariling lakas at ang ikalawa'y maaari namang tawaging digmaan ng oso at ng agila at iya'y manggagaling naman sa

paglulungati ng baw't panig kung alin sa mga simulaing niyaka ng baw't isa sa kanila ang dapat maghari't lumaganap sa daigdig, kung ang sa Demokrasya o ang sa Komunismo

Ang pagbabangon ng mga bansang maliliit na nakalaganap sa malawak na Pasipiko, lalong lalo na yaong binubuo ng mga pulong saklaw noong unang panahon ng tinawag na Sangkabunguang Malayo, ay ikinababahala na ngayon ng mga bansang sa kanila'y sumasakop. Unang nagparamdam ng yanig at nagparinig ng hudvat si Dr. Soekarno ng Haba at sinundan naman ngayon ng makahulugang panawagan ng Pangulo ng Kongreso sa buong Kaindiyahan na si Jawamalul Nehru. Ang kay Soekarno ay pangkamalayuhan, ang kay Nehru ay pambuong kasilanganan ng Asya. Sa nangyayari sa Haba ay lalagablab at ang

ang Molukas, ang Selebes, ang Sumatra, ang Borneo at maaaring nayayanig na rin pati ng Nueva Ginea at Maryanas. Dahil diyan, ang mga olandes, mga ingles at pranses na may-kinalaman sa pananakop at pagsasamantala sa mga bayang ito ay napipilitan ngayong maglaro sa isang tuntungang di-mapanatag, manapa ay mabuway.

Banal na mga simulain ang sinasagisag ng kilusang ito ng mga lahi. Kung ang ibinandila ng mga magkakaanib sa digmaang kaniyang pinagwagiha'y ang mga kilang tuntunin ng Demokrasya ay walang dahilan upang manatili ang paniniil ng mga taga-Olang Ingglatera sa mga bayang kanilang inaaliplan sa panig na ito ng Dulong Silangan. Sa araw na sila'y magmatigas, ang titis sa Haba ay lalagablab at ang sunog ay lalaganap sa buong Ka-

malayuhan. Kung ano ang magiging bunga? Diyos lamang ang makaalam. Ang kay Nehru ay pagbuhay lamang sa "Greater East Asia Co-Prosperity Sphere" ng Hapon. Ang pamamatnubay at pamamaraan ng Hapon sa layuning ito ay mali, masama at kinapootan ng mga bansa na ring kunwa'y kanyang tinutubos. Ang ibig ni Nehru ay buhayin ang layunin sa ibang pamamaraan. Sa dalawang layuning iyan, ang Estados Unidos ay nagmamasid, at ito marahil ang sanhi kung ano't hiningi na sa Kongreso ng Kagawarang Digma na huwag bitawan ng Estados Unidos ang Guam, ang Kodiak, ang Adak, ang Balboa, ang Saypan, ang Tinian, ang Iwo Jima, ang Okinawa at ang Manus upang maging saligan ng kanyang mga kilos, kung saka-sakali, bukod pa ang Haway at ang Pilipinas. Sakaling ang Olanda, Ingglatera at pati na Pransia ay magmatigas, ang Estados Unidos na may damdaming maka-tao ay siyang magiging agka, mahalang, at lalagay sa panig ng mga bayang api, sa pamamagitan ng kanyang diplomasya at sa pamamagitan ng lakas kung kakailanganin.

Anupa't tiyak na masasabing hindi gaanong mapanganib ang digmaan ng mga lahi. Ang dapat pangambaian ay ang digmaan ng oso at ng agila. Lahat ng pangyayari ay naghuhudyat sa atin na tila ito'y hindi maiiwasan. Ang "guerra civil" sa Tsina ay maaaring siyang maging titis.

Ang pangamba sa digmaang ito ay nagsimula noong pang di magkaunawaan sa panayam na idinaos sa Londres ng mga Ministro ng Estado. Ang pinagbuhatan ng di pagkakaunawaan ay si Molotov ng Rusya. Ito'y pinatunayan ng Kalihim Byrnes ng Estados Unidos sa kanyang ulat na ginawa. Ganyan din ang patotoong ginawa ng Ministrong humarap sa Kamara de los Komunes.

Gaya nang batid na natin, ang "guerra civil" sa Tsina ay pinag-haharapan ng kuomintang at komunista roon. Itong huli, ayon sa napatutunayan, ay ibinubuyo at tinutulungan ng Rusya. Sa isang dako, ang kuomintang ay tinutulungan ng E.U. Sa isang (Nasa pahina 20 ang karugtong)

Sa Pakpak Ng Nobyembre

Tulá ni RUBEN VEGA

Noón ay Nobyembren pagkásaklap-sakláp
Nang kunin ng dilim ang kaisáng-palad.
Tandang-tanda ko páng kami'y magkayakap
Nang ang huling-pati ay kanyáng binigkás:
"Sa aking pagpanaw, asahan mo liyag
Ako'y magbabalik kung gabing magdamág..."
Nanaw pa sa labi ang pilit na galák
Nang ako'y maiwang luha'y nalalaglág!

O, kay patit niring pagsinta'y magbangon
Sa luksang gunita ng isang kabaong!
Para kang ulila't malamlám na tinghóy
Sa pusod ng gabing ulap ay nagbuntón;
Lusog ng katawa'y kandilang naluoy,
Nahumpák ang pisngi sa luhang dumalóy!
O, ang kalarawa'y sangkurós na kahoy
Na binubukbók na sa tinaghóy-taghóy!

Kasabáy ng aking lubusang pagpangit
Ang parang agunyas na tunóg na ting
Naglitáw ang butó sa yayát kong dibdib
At di na madamá, sa pulso, ang pintíg!
Subali, ang puso—sariwa't marikit—
Bulaklak ng dating tapát na pag-ibig:
Kung gabing may buwán ay may isáng awit
Ang awit ng aming huling pagniniig!

Ang Nobyembre'y muling nagbuká ng pakpak
Nagsabog ng lamig at lantáng bulaklák...
Nakatungkod akóng sa puntód ng Liyag
Nagtangkáng magsabit ng magandang galák.
Nguni, abá? Naká! ang aking namalas
O, Kuagong pasugo ng aking bagabag!—
Matapos sa dibdib, ang puso'y tinukláp
Uwák, sa libing kóng nagbantáy magdamág!